

**Достъп до документите на бившата
Държавна сигурност,
Александър Кашъмов, ПДИ**

Позиции в дебата

В момента се наблюдава следната палитра от гледни точки по въпроса. Според едната трябва да се отворят архивите. Според другата, която за щастие е доста изолирана, е добре да се унищожат. От първата група едни смятат, че информацията в споменатите архиви изобщо не представлява държавна тайна по смисъла на Закона за защита на класифицираната информация. Следователно не е необходим отделен закон, който да урежда достъпа, а да се изпълнява настоящото законодателство. Част от тази група сочат основание за предаването на документацията в Държавния архив. Според други участници в дебата трябва да се създаде закон. Освен това, едни са за осигуряване на пълен достъп до архивите на бившите служби за сигурност, а други - за частичен.

Достъп до информация или унищожаване

Трябва да се подчертае, че достъпът до споменатите документи е част от конституционното право на всеки на достъп до информация, създавана или съхранявана от държавните институции. Унищожаването на цял информационен масив би било грубо нарушение на правото на информация, прогласено и от чл.19 от Международния пакт за гражданските и политическите права, и чл.10 и чл. 8 от Европейската конвенция за правата на човека. Като член на Съвета на Европа - една от двете най-авторитетни европейски организации, заедно с Европейския съюз, България има ангажименти по спазването на Препоръките на Комитета на

Активният в последните две седмици дебат по въпроса за отварянето на архивите на бившите служби за сигурност извиква на гневен рег някои въпроси. Още повече, че дебатът е интензивен и има потенциал да постигне известни резултати. Точно в това е въпросът обаче, в каква посока да се търсят тези резултати. За да бъдат успешно довършени нещата, трябва да се стъпи на относително точен анализ на ситуацията в момента и нейните корени.

ТЕМИТЕ В БРОЯ:

Достъп до документите на бившата Държавна сигурност

Приключения със заявления:
Нелоялни въпроси за това, как се харчат 13 и повече милиона

Коментар на юриста:
Видеокамери за наблюдение на работните места

Интервю: В стремежа си да защитим сигурността не трябва да жертваме свободата си

Достъпниците по света:
Декларация за достъп до информация от Манчестър

Европейски практики: Повечето граждани обжалват липсата на прозрачност

От съдебната зала: Личният живот на публичните личности подлежи на по-широка критика от този на обикновените граждани

Новини

Министрите към държавите-членки: R (81) 19 и R (2002) 2, отнасящи се до достъпа до информация (официални документи), R (2000) 13 относно достъпа до архивите и Резолюция 1096 от 1996 г. на Парламентарната асамблея относно наследството на бившите комунистически тоталитарни системи. След като всички тези документи създават европейски правила или политики за достъпа, то поначало е

продължава на стр. 2

немислим вариант „унищожаване“ на документи. Тоест, освен чисто гражданската позиция срещу такъв вариант, са налице силни политически и юридически аргументи.

Откритост или държавна тайна - малко история

На следващо място се обсъжда въпросът дали информацията, съдържаща се в споменатите архиви, е публична или секретна (респ. класифицирана), и с оглед на това - какви проблеми трябва да се решат. За да се получи по-голяма яснота по тази тема, трябва да се направи кратък преглед на събитията през изминалите години. През април 1990 г. Народното събрание за първи път приема и обнародва Списък на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна на НРБ. В т. 20 от списъка е описана категорията „сведения за организацията, методите и средствата при изпълнението на специфичните задачи на контраразузнавателните и разузнавателните служби на МВР ...“. Дали и доколко тази информация се припокрива с архивите на бившите служби за сигурност, е единият въпрос, а другият въпрос е под какъв режим е документацията, която е засекретена преди списъка. Отговор на последния въпрос в Списъка няма. В началото на 1995 г. се обнародва Наредба за дейността на Националната служба за сигурност по опазване на държавната тайна в РБ, с която за пръв път се въвеждат публично уеднаквени грифове за сигурност - „секретно“, „строго секретно“ и „строго секретно от особена важност“. Междувременно, през октомври 1994 г., Народното събрание приема решение, че сведенията за организацията, методите и средствата при изпълнението на специфичните задачи на органите на Държавна сигурност, както и агентурната информация на тези органи, отнасящи се или свързани с периода до 13 октомври 1991 г., не се считат съставляващи държавна тайна по Списъка от 1990 г. Съществуването на този акт на парламента е припомнено госта по-късно в Решение на

петчленен състав на Върховния административен съд (2003 г.), с което е застъпено становището, че липсват данни информацията от архива на комисията „Андреев“ да подлежи на класифициране като държавна или служебна тайна по новоприетия Закон за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ).

Закон за достъп до документите

Законът за достъп до документите на бившата Държавна сигурност (впоследствие с изменено заглавие) беше приет през август 1997 г., т.е. непосредствено след сформиранието на парламент, доминиран от Съюза на демократичните сили. Със закона се предвиди правото на достъп на всеки до документите, които го засягат. С изменение през март 2001 г., т.е. непосредствено преди парламентарните избори, законът бе изменен, като се създаде процедура по проучване на кандидати за публични постове и групи публични фигури за принадлежност към бившата ДС. Съответно се създадоха двете комисии, условно наричани по имената на председателите си „Андреев“ и по-малко известната „Ананиев“. Петима от седемте члена на първата от комисиите се избират от Народното събрание по предложение на различни парламентарни групи, т.е. твърденията за партийна пристрастност на комисията не могат да се приемат сериозно.

Законът за достъп до документите на бившата Държавна сигурност (ДС) бе отменен със Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) през месец април 2002 г. Текстът, с който бе отменен законът, беше атакуван пред Конституционния съд от група народни представители. Програма Достъп до Информация (ПДИ), която се обяви против този текст още по време на дебата по ЗЗКИ, изпрати също свое становище до Конституционния съд. Конституционните съдии разгледаха повечето от изложените в него аргументи в своето Решение № 3 от септември 2002 г., но при съотношение 6:6 съдии въпросният § 37 не бе обявен за противоконституционен. След отмяната на

законовия ред за достъп до документите на бившата ДС, министърът на вътрешните работи Г. Петканов прие инструкцията, уреждаща въпроса. Активното публикуване на информация от тези архиви относно кандидати за публични позиции или други публични фигури „де юре“ беше премахнато.

Казуси с достъпа до документи след 2002 г.

Някои участници в днешния дебат имат предпочитания към спора дали, абстрактно погледнато, архивът на ДС може да се счита за държавна тайна с оглед новоприетия ЗЗКИ. Може би е по-важен обаче въпросът еднакъв достъп ли имаше до този архив преди и след април 2002 г. и какви пречки срещнаха заявителите на информация. В края на 2002 г. министър Петканов отказа на журналиста от в. „Дневник“ Христо Христов да проучи искани от него документи - литературните дела на радиостанциите „Дойче Веле“, „Би Би Си“ и „Свободна Европа“. Аргументът беше, че в тях няма информация по заявената от журналиста тема - българският писател и журналист от „Би Би Си“ Георги Марков. Петчленен състав на Върховния административен съд отмени отказа през 2004 г., като прие за доказано, че в литературните дела съществува информация по темата. В началото на 2003 г. Янко Янков, народен представител във Великото Народно събрание, получи отказ от министъра на вътрешните работи по искането си за достъп до различни документи и материали, касаещи го лично, като например „материалите, събрани за заявителя от Първо, Четвърто и Шесто управление на Държавна сигурност във връзка с неговите посещения в западните посолства в София“ и много други. Отказът е мотивиран с това, че част от информацията не се съхранява във фондовете на МВР, друга представлявала класифицирана информация, а трета - лични данни. Тричленният и петчленният състав на Върховния административен съд се разделяха по въпроса представлява ли защитени лични данни информацията, разкриваща принадлежността към ДС на лица, следили заявителя. Според

окончателното решение това са защитени лични данни, но няма данни да е класифицирана информация. По друг случай, с решение от декември 2003 г., петчленен състав на Върховния административен съд зае категорично становище, че работните дела, в които се съдържат собственоръчно написани доноси за заявителя, са държавна тайна. Съдът се позовава на т. II, 3 и II, 5 от Списъка към новоприетия ЗЗКИ, според които подлежат на класифициране данни, позволяващи да се установят лица, оказали помощ на службите за сигурност и обществен ред или лица, които са им сътрудничили. В скорошното пък решение по делото на журналиста Христо Христов срещу отказ на Националната разузнавателна служба, Софийският градски съд прие, че съгласно въведените от ЗЗКИ правила, сроковете за защита на класифицираната информация са изтекли по отношение на исканите архивни документи от Първо главно управление и задължи службата да даде достъп. Тоест, от цитираните случаи се вижда, че нито институциите, които разполагат с архива на ДС, имат яснота по прилагането на закона, нито има единна съдебна практика, но съдът ту признава в конкретен случай право на достъп до документи, ту се позовава на защитени лични данни или държавна тайна. Очевидно е също, че липсва воля за достъпността на архива на ДС у контролиращите го.

Преразглеждането на секретни документи

Съгласно § 9, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗЗКИ документите, маркирани с гриф „строго секретно от особена важност“, „строго секретно“ и „секретно“, се считат за съответно маркирани с новите грифове, и сроковете на защитата им, въведени със ЗЗКИ през 2002 г., текат от датата на създаването им. Тук трябва да се има предвид, че в законовия текст не се разграничават документи на бившите от настоящите служби за сигурност. Споменатите грифове са поставяни на документи и преди, и след 1990 г., така че отново няма разделение на периода „преди“ и „след“. През последните години, бавно и с очевидно нежелание,

продължава на стр. 4

институциите започнаха да преразглеждат секретните документи отпреди 2002 г. и да ги разсекретяват (декласифицират) по реда на ЗЗКИ. Това ставаше като правило под натиск. Така например, през 2002 г. Министерският съвет отказа да предостави по Закона за достъп до обществена информация секретния Правилник за опазване на държавната тайна на НРБ от 1980 г. След заведеното от ПДИ дело и положителното съдебно решение правителството преразгледа и декласифицира през 2004 г. близо 1500 документа. Пак след натиска на съдебно дело, заведено от неправителствената организация, преразглеждане извърши и министърът на финансите. Твърдение, че преразглежда документи, изложи и защитата на директора на Национална следствена служба (НРС) ген. Киров пред Софийския градски съд по делото на Христов. Преразглеждането явно е в ход, защото по друг случай се оказва преразгледан и класифициран за 30 г. документ от архива на Първо главно управление на ДС, датиращ от 1986 г. и свързан с атендата срещу папа Йоан Павел II. Според отговор на премиера Станишев на парламентарно питане от г-н Филип Димитров, към януари 2006 г. преразглеждане по § 9 от ЗЗКИ са извършили 334 организационни единици, а в процес са останали 52. Очевидно МВР и НРС са сред последните. С други думи, независимо какви мнения има в общественото пространство, институциите преразглеждат документи на основание § 9 от ЗЗКИ или поне твърдят, че го правят. Това е несъмнено и спрямо документите на ДС. Такива са фактите.

А сега накъде?

За първи път през всичките тези години има силен обществен натиск за „отварянето на документите на ДС“, както образно се изразяваме. Важно е моментът да не се пропусне. Правило номер едно е хората, които са работили и работят за тази кауза, да участват активно в обществения дебат и да се изслушват взаимно, а не да смятат виждането си за единствено меродавното. Второ, реторика от типа на „нищо не се направи за последните 16 години“ не съдържа нищо позитивно и за мен е невярна. Наистина през 1994 г. е прието

решение на Народното събрание за разсекретяване на документи, но някой предостави ли на гражданите достъп тогава? От друга страна, законът от 1997 г. (и 2001 г.) си има критици, но не четеха ли тогава архива най-много хора и нямаше ли публичност на кандидатите за публични постове (2001 г.)?

Единият път е чрез съдебни дела срещу отказите. Това понякога е ефективно средство за натиск, както показва практиката на ПДИ, но когато има силно обществено мнение, по-ефикасните средства са други. Трябва да се създадат колкото се може по-скоро ясни правила за достъпа и активната прозрачност на публичните фигури. В момента е внесен проектозакон в Народното събрание в съответствие с установената демократична процедура. Трябва да се проведе неговото задълбочено и широко обществено обсъждане (впрочем България е една от вече малкото страни в Европа с неразвито обществено обсъждане на проектозакони). Ако обсъждането обхване по-широк спектър, толкова по-добре. Например интересна е тезата, изложена от г-н Серафим Стойков, който концентрира вниманието върху факта, че от 1993 г. ведомствени архиви за постоянно съхранение на архивни документи не съществуват. Ако е така, МВР има основание да предаде документите на ДС в Държавния архив. Различни предложения си струва да бъдат обсъдени - нека не предрешаваме дебата.

Но проблемите, върху които трябва да се спрем, са изложените по-горе. Ако може нещо да се допълни, ще е чудесно. Те са част от историята на тази страна, на това общество и не можем да си затваряме очите пред тях. Кое е проблемно, трябва да му се търсят решения. Нека да не тръгваме към дебата обаче с мисълта, че всичко започва тук и днес и че нещата са просто решими. Друг е въпросът, че изоставаме в сравнителен план. Но решаването на проблемите в крайна сметка е заради демокрацията, морала в политиката и обществения контрол върху службите за сигурност, които не се установи до ден днешен. Зазорява широко обществено обсъждане на правилата на достъпа, за което трябва да се подготвим, не да го пропусим.

През 2002 година Димитър Калчев, тогавашният министър на държавната администрация, сключи договор с „Майкрософт“ за доставка на пълен комплект от софтуер за компютрите на цялата държавна администрация. Договорът беше за тригодишен лиценз за продуктите Windows XP и Office XP, с обща цена 13 650 000 щ.д. и беше подписан без конкурс в категорично нарушение на Закона за обществените поръчки - не бяха представени нито алтернативни варианти на софтуерни продукти (например - с отворен код), нито за доставчици на софтуер.

В началото на 2003 г. Програма Достъп до Информация и народните представители Иван Иванов и Стойчо Кацаров подадоха заявление, с което поискаха министър Калчев да предостави достъп до договора с „Майкрософт“, както и копие от всички документи, свързани с него - оферта, допълнителни споразумения и договор с посредник. Министърът отговори с писмо, в което ни предостави част от съдържанието на договора, както и разсъжденията си в полза на избора на фирмата „Майкрософт“¹. В голямата си част, аргументите на министъра бяха противоречиви - от една страна българската администрация била свикнала с продуктите на Майкрософт, а от друга - софтуерната компания щяла да проведе серия от безплатни обучения за администрацията как да работи с тях. Противоречието очевидно не тревожи министъра или софтуерната компания. А и не би трябвало - парите все пак се плащат от лоялния данъкоплатец.

Недоволни от отговора на министър Калчев, ПДИ и двамата народни представители завеждаха дело срещу отказа му да предостави достъп до договора. Две години по-късно Върховният административен съд отказа да разгледа делото по същество и отсъди във вреда на достъпа до информация с формални и не съвсем логични аргументи².

А докато делото за достъп до договор с „Майкрософт“ си течеше, се оказа, че министър Калчев тихомълком е подписал няколко анекса към него, включително и за удължаването му. Вероятно всеки път аргументите му са били подобни - служителите в българската администрация все така лоялно ползват Windows XP и

Office XP, а производителите на софтуера все така успешно провеждат обученията си.

На 7 април 2006 г., със съдействието на Програма Достъп до Информация, журналистът от в. „Капитал“ Росен Босев подаде заявление до Николай Василев - настоящият министър на държавната администрация - с искане за достъп до всички договори, подписани между неговия предшественик и фирмата „Майкрософт“. Последва кратък смут - прехвърляне на заявлението към Правителствената информационна служба (ПИС), удължаване на срока за отговор по реда на чл. 30 от ЗДОИ и накрая - отказ за предоставяне на информация на основание „търговска тайна“. Можем само да гадаем каква е била истинската причина за удължаване на срока за отговор по заявлението, тъй като ЗДОИ допуска подобна отсрочка единствено в случаите, когато „поисканата в заявлението информация е в голямо количество и е необходимо допълнително време за нейната подготовка“. Подготовка за предоставяне на информацията, а не за отказването ѝ.

Както личи от писмото на ПИС, този път договорите и условията по тях са отказани много по-решително. С обяснението, че евентуален достъп би могъл да доведе до „нелоялна конкуренция“ между „Майкрософт“ и други търговци. След този отговор, лично аз не мога да не остана с впечатлението, че в България конкурентноспособен е единствено този, към когото са лоялни държавата и нейните служители. Какво тогава остава на другите производители на софтуер, за които в тази „конкурентна“ среда се оказва невъзможно да предложат приемливи алтернативи? А на държавните служители, които щат не щат биват обучавани на лоялност към „Майкрософт“? Знам, какво остава обаче на бедните данъкоплатци, които в крайна сметка плащат тези 13 или повече милиона долара - да задават въпроси. И да се надяват, че лоялността на върховните съдии към софтуера, на който пишат решенията си, е по-малка от тази на държавната администрация към същия този софтуер, който използват при отказите си.

¹ Пълният текст на писмото на Министър Калчев, можем да прочетем myk: http://www.aip-bg.org/documents/ms_kalchev.htm

² Виж: <http://www.aip-bg.org/bulletin/19/01.htm>

Случай:

Собственик на зъболекарски кабинет във Враца има намерение да постави видеокамери, за да наблюдава работата на наемите от него стоматолози. Доколко е допустимо да се заснемат прегледите и лечението на пациентите, работата на наемите лекари, трябва ли да има уведомителни табели, че се снима с видеокамера и нарушение ли е това по ЗЗЛД?

Коментар:

Въпросът, който поставя изпратеният случай вълнува напоследък медиите и обществеността, поради зачестилите случаи, в които работодатели поставят средства за видеонаблюдение на работните места. Отговорите следва да се търсят в нормативната уредба, отнасяща се до защитата на лични данни и до специални правила, по които следва да се извършва видеонаблюдение на различни обекти.

На първо място следва да отбележим, че в Конституцията на РБ, в чл. 32 ал. 2 изрично е посочено, че никой не може да бъде следен, фотографан, филмиран, записван или подлаган на други подобни действия без негово знание или въпреки неговото изрично несъгласие, освен в предвидените от закона случаи. В действащата нормативна уредба съществуват отделни разпоредби, които касаят случаи, в които е допустимо използването на средства за наблюдение и условията, на които следва да отговаря това наблюдение. Подобни разпоредби могат да бъдат открити в отделни специални закони, които с оглед различни цели въвеждат възможността за използване на такова наблюдение. Така например средства за наблюдение се използват за предотвратяване и разкриване на тежки престъпления чрез специални разузнавателни средства по реда на Закона за специалните разузнавателни средства (чл. 2 и сл.) във вр. с НПК (чл. 111 и сл.), който описва процедурата на използване на СРС и сроковете за това. Друг закон, който въвежда възможност за използване на средства за наблюдение е Законът за частната охранителна дейност (ЗЧОД). След поставяне на определен обект под охрана, при спазване изискванията на ЗЧОД, е възможно - като част от охранителната дейност - да се използват технически средства за наблюдение на този обект. Във връзка с това в закона е въведено задължение за уведомяване на гражданите чрез информационни табла, поставени на видно място,

за използването на технически средства за наблюдение и контрол на обекта, без да се уточнява тяхното местоположение. Съгласно разпоредбата на чл. 30, ал. 5 от ЗЧОД получените видеозаписи се унищожават най-късно в 30-дневен срок след извършването им, за което се съставя протокол от ръководителя на охранителната дейност, освен в случаите, когато те съдържат данни за извършено нарушение на обществения ред или престъпление. Получените видеозаписи, съдържащи данни за извършено нарушение на обществения ред или престъпление, се предават на правоохранителните органи.

Това са само част от случаите, в които законодателството въвежда изрична възможност за извършване на наблюдение на хора и обекти чрез използване на технически средства. Що се отнася до всички останали случаи, за които няма изрична уредба, за тях би следвало да се прилага Законът за защита на личните данни. Това е така, тъй като заснетите видеоматериали съдържат лични данни по смисъла на чл. 2, ал. 1 от ЗЗЛД, т.е. съдържат информация, отнасяща се за физическо лице, и то може да бъде идентифицирано пряко или непряко чрез един или повече специфични признаци. В случая признаците, по които може да се идентифицира лицето от направените видеозаписи, са свързани с неговата физическа идентичност. Следователно, лицата (работодателите), които използват видеонаблюдение на работните помещения трябва да спазват изискванията на ЗЗЛД, свързани с обработването на събраните данни (направените видеозаписи), тяхното евентуално прехвърляне и унищожаване, както и да изискват съгласието на служителите си за подобно наблюдение. По правилата на ЗЗЛД, работодателят би трябвало предварително да уведоми работещите стоматолози за какво ще се събират данните от записите (т.е. каква е целта на събирането на данни), кой ще има достъп до тях, ще се предоставят ли на трети лица тези данни, както и че самите те (стоматолозите) имат право на достъп до тях. Същевременно, клиентите на зъболекарския кабинет би трябвало също да бъдат уведомени за наличието на камери, които записват извършваните прегледи. В този случай те могат да преценят дали, въпреки видеонаблюдението, биха желали да ползват услугите на съответния зъболекар или ще предпочетат друг.

**В стремежа си да защитим сигурността
не трябва да жертваме свободата си**
Сандра Коливър, „Правна инициатива“ на Отворено общество

Сандра Коливър е главен юрист в „Правна инициатива“ на Отворено общество. Тя е участвала в написването на Йоханесбургските принципи - Национална сигурност, свобода на изразяването и достъп до информация през 1996 г.

Госпожо Коливър, приоритет ли са проектите за подобряване достъпа до информация в работата на „Правна Инициатива“ на Отворено Общество?

Проектите по достъпа до информация заемат много важно място в работата ни, поради осъзнаването, че достъпът до информация е като кислород за демокрацията. Обществото има право да знае с какво се занимава правителството, за да държи управляващите отговорни за действията им.

В момента подкрепяме работата на граждански организации в редица страни като България, Македония, Албания, Сърбия, страни от Латинска Америка и наскоро - Африка. „Правна Инициатива“ на Отворено Общество разработи специален софтуер, който позволява да се записват резултатите от голям брой подадени заявления за достъп до информация в различни страни. Чрез този мониторинг откриваме, че правителствата често не отговарят на подадени заявления. В такива случаи, за да има процедурата някакъв ефект и за да може групата, погала заявленията, да обжалва успешно, е необходимо да се представят доказателства за получения отказ. Анализът на резултатите, получени от проучването, показват, че администрацията в страни, които имат действащо законодателство по достъпа до информация, е по-склонна да отговаря на заявления, отколкото тази, в страни, които все още не са приели такива закони. Въпреки това, в страните със закони често служителите, които прилагат закона, не знаят, че са задължени да предоставят информация. Понякога, когато не разполагат с исканата информация, но знаят, че друга институция разполага, не препращат заявлението, а това е задължение по силата на международните стандарти. Ние предоставяме тези стандарти на нашите партньори, за да могат те да отидат до административната институция и да кажат: вижте, вие не спазвате международните стандарти - нито европейските, нито тези на ООН, нито дори тези, приети в нашия регион. Този подход работи и води до промени.

Госпожо Коливър, Вие сте участвала в написването на Йоханесбургските принципи

- Национална сигурност, свобода на изразяването и достъп до информация през 1996 г. Доста време е минало оттогава - какво се е променило за тези 10 години?

Това, което се случва в момента, е по-скоро ограничаване на правото на достъп до информация в интерес на борбата срещу тероризма. Принципите от Йоханесбург защитават правото на хората на достъп до информация, дори когато тя се отнася до националната сигурност. По време на изготвяне на принципите, докладчикът на ООН прие тези стандарти, в Европа съществуваше тенденция към увеличаване на прозрачността. През 80-те, а дори и през 70-те, Съединените щати бяха основният защитник на свободата на информация. Но сега, след атаките от 11 септември, часовникът сякаш бе върнат назад. Наказват служители заради разкриването на информация и обвиняват журналисти в престъпление, защото са публикували такава информация. Тази негативна тенденция е доста обезпокоителна.

През 90-те години се настояваше, особено в Европа и в ООН, че хората, които разкриват информация от обществен интерес, трябва да бъдат защитавани и да не подлежат на наказателна отговорност. Най-силната защита бе за журналисти, които получават конфиденциална информация. Стандартът бе - ако информацията е от обществен интерес и нейното публикуване не нанася вреда на националната сигурност, този, който я е разкрил или публикувал, е невинен. Тогава съгът нямаше право да задължава журналисти да разкриват източниците си на информация. През 90-те години бе възприето схващането, че държавните служители носят повече отговорност във връзка с конфиденциалността на информацията, отколкото журналистите. Служителите, които разкриваха неправомерно информация, можеше да бъдат уволнявани. При разкриване на информация от голям обществен интерес, служителят не можеше да бъде погведен под наказателна отговорност. Това беше стандартът през 90-те. Журналистите се ползваха с много силна защита дотолкова, доколкото информацията е от обществен интерес, а служителите, въпреки че можеше да загубят работата си, не можеше да бъдат съдени.

продължава на стр. 8

За такива служители на английски се казва, че „надуват свирката“ (whistleblowers). Какви примери можете да ни дадете за такива случаи? Необходимо ли е защитата на тези хора да бъде гарантирана от националните закони?

Наскоро имахме случай, в който журналист разкри името на служител на ЦРУ, работещ под прикритие. В САЩ има закон, който забранява оповестяването на имената на служители от ЦРУ, особено на тези под прикритие. Служителят, който целенасочено разкри името на агента на ЦРУ, възпрепятства работата на управлението, а това е нещо, което наистина може да увреди интересите на националната сигурност на САЩ. В този случай служителят трябваше да бъде подведен под наказателна отговорност и да бъде съден. Но това, което се случи в САЩ, е точно обратното. Осъдиха журналистката, публикувала името на Валери Плейм в „Ню Йорк Таймс“. Журналистката отказа да разкрие източника си и в резултат на това прекара повече от 60 дни в затвора. Всъщност много малко бе направено, за да се разкрие идентичността на служителя, разкрил информацията. Това събуди съмнението, че този служител вероятно е високопоставено лице и е от администрацията на вицепрезидента Дик Чейни. Нищо не се случи с този служител. Действията на правителството бяха насочени срещу пресата. Това не е класически случай за служител, разкриващ информация за нередности. Но беше ситуация, в която правителството нарочно разкри информация, за да пречупи личността на човек, който бе политически неугоден.

Има и други случаи, в които служители разкриха, че не е имало достатъчно информация, за да се оправдае започването на войната в Ирак. Нямащо е достатъчно информация за наличието на оръжия за масово унищожаване. Когато информацията бе публикувана в пресата, служител от разузнаването във Великобритания, който разполагал с тази информация, бе осъден и междувременно тормозен. Най-накрая той се самоуби. Това бе много сериозна ситуация, която показва слабостта на закона във Великобритания. Необходимо е ясно да се регламентира, че ако информацията е от голямо обществено значение, служителът има право да я разкрие, независимо че тя е секретна. В средите на защитниците на човешки права казваме, че в такъв случай служителът даже има задължение да разкрие тази информация.

Кой и по какъв начин преценява дали информацията е от голям обществен интерес?

Това определено е важен въпрос. Международните стандарти в това отношение са много ясни - преценката се извършва от независим съд. Приемаме, че националните съдилища са независими и се съобразяват с международните стандарти в областта. Този въпрос не може да бъде решаван от правителството. Това, което се случва понякога е, че правителството отказва да даде на съда информацията, която да обоснове определена позиция, становище или политика. Ето в случая с оръжията за масово унищожаване американското правителство каза - не можем да разкрием източника на информацията, защото и това е секретно. Съдът на Съединените щати, както биха направили и други национални съдилища, отхвърли това становище. Необходимо е правителството да предостави секретната информация на съда, който да я разгледа на закрито заседание и да вземе решение. Правителството няма право да прави тази преценка.

Мислите ли, че в последните години в процеса на войната срещу тероризма, защитата на тези служители, които „надуват свирката“ се подценява?

Да, определено. След 11 септември има повече интерес към националната сигурност, отколкото към защитата на нашите основни свободи. Бенджамин Франклин го е казал много добре - в стремежа си да защитим сигурността си, не трябва да жертваме свободата си: „тези, които са склонни да пожертват свободата си, за да си осигурят временна сигурност, не заслужават нито свобода, нито сигурност“. Мисля, че това изказване важи с такава сила днес, с каквато и преди 200 години.

Да се надяваме, че скоро махалото, което в момента клони към секретността, скоро ще промени посоката си към отвореност и прозрачност.

Да се надяваме, наистина. В този смисъл, България, както и други млади демократични държави, имат да ни научат на много неща. Гражданското общество в тези страни е много активно и Европа започна да възприема позицията, че има какво да научи от други части на света за това как да се постигне отчетност в работата на правителството и как да бъдем поне малко скептични към това, което то има да ни каже.

Интервюто взе Диана Банчева, ПДИ

На 22-24 май в Манчестър се състоя четвъртата Международна среща на комисарите по достъп до информация. На срещата присъстваха над 80 представители на комисарите по достъп до информация от целия свят и неправителствени организации, посветени на темата. Бяха обсъдени глобални въпроси, засягащи достъпа до информация. На паралелната среща на неправителствени организации, сред които „Правна Инициатива“ на Отворено Общество, Access Info Europe и членовете на Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията, беше представена за първи път официално работата на работна група в Съвета на Европа по Конвенция за достъпа до официални документи. Неправителствените организации приеха декларация, с която повтарят принципите, изразени в Декларацията, приета на третата Международна среща на комисарите по достъпа до информация, проведена в Канкун, Мексико, на 21-23.02 2005 г. На срещите участва ръководителят на правния екип на ПДИ, Александър Кашъмов. Очаква се следващата среща на комисарите да се проведе в Нова Зеландия, през есента на 2007 г.

Декларация за достъп до информация от Манчестър

Гражданските организации, срещнали се по повод на 4-та Международна среща на комисарите по информация в Манчестър:

• припомнят Декларацията от Канкун, която гласи, че достъпът до информация е основно право и съществено условие за демократично управление, отчетност, развитие на демокрация, основана на участие и икономическо развитие;

• призовават правителствата да уважават правото на достъп до информация в съответствие с международните закони и най-добрите практики;

• отбелязват с тревога нарастващата тенденция да се възприема достъпа до информация като заплаха за обществения ред и сигурността и заявяват, че достъпът до информация е крайно необходим за защитата на човешките права и спомага за обществената стабилност и сигурност;

• признават решаващата роля на комисарите по информацията и на подобни независими наблюдаващи органи, които трябва да получават достатъчни и постоянни ресурси за дейността си;

• подчертават важността от сътрудничеството между гражданското общество и комисарите по информацията при прилагането на законите за достъп до информация. Въпреки това гражданското общество трябва да продължи своята роля на „куче-пазач“, включително като наблюдава прилагането на националните закони и работата на комисарите по информацията;

• отбелязват ползата от достъпа до информация за борбата срещу корупцията, призната в международни договори. В частност призоваваме всички страни да подпишат и ратифицират Антикорупционната конвенция на ООН, която задължава страните да предприемат мерки, с които да гарантират достъпа до информация;

• припомнят, че правото на достъп до информация трябва да се прилага от всички международни институции.

В светлината на гореизложеното ние подкрепяме работата на Съвета на Европа по Конвенция за достъп до документи.

Призоваваме Съвета на Европа да се погрижи бъдещата конвенция да признае достъпа до информация като човешко право; да е съобразена с най-добрите закони и практики на страните членки; да осигурява ефективен механизъм за наблюдение.

Настояваме за отворен процес на работа по конвенцията, при отчинане на мнението на гражданското общество.

Хотел „Британия“, Манчестър, 24 май 2006 г.

Подготвена от следните организации:

Access Info Europe (Испания)

Access-info Center (Молдова)

Програма Достъп до Информация (България)

Article 19 (Великобритания)

Център за демократизация и развитие на институциите (Албания)

Център за обществени политики Providus (Латвия)

Фондация „Граждани и демокрация“ (Словакия)

Инициатива за човешки права на Британската общност (Индия)

Хърватски Хелзински комитет

Институт електронно правителство (Естония)

Център по свобода на информацията (Армения)

Унгарски съюз за граждански свободи

Център за независима журналистика (Молдова)

LIMAC (Мексико)

Архив „Национална сигурност“ (САЩ)

продължава на стр. 10

Европейският омбудсман: Повечето граждани обжалват липсата на прозрачност

Европейският омбудсман Никифорос Диамандурос е получил 3 920 жалби от европейски граждани, компании, НПО-та и асоциации през 2005 г. „Броят на жалбите все още е рекорден“, каза г-н Диамандурос на представянето на доклада си за 2005 г. в Брюксел. Най-голям процент от изпратените жалби, 24%, се отнася до липсата на прозрачност в администрацията на ЕС, включително откази на информация. Според европейския омбудсман: „Европейските институции извървяха дълъг път през годините, за да подобрят предоставянето на услуги, но има още госта да се направи, за да се създаде наистина отворена, прозрачна и отчетна администрация, която да служи на обществото“.

Най-много обръщения към омбудсмана са отправени във връзка с работата на Комисията (68%), Европейския офис по набиране на кадри, на Парламента и на Съвета. Сред проблемите, с които са се сблъскали граждани и бизнес, са в най-голяма степен: липсата на прозрачност и отказ на информация, злоупотребата с власт, дискриминация и процедурни грешки. В резултат на намесата на омбудсмана, европейските институции са поправили фактури, доплащали разлики в сметки, предоставяли документи, извинявали се за допуснати грешки.

Гражданите са били най-честите жалбоподатели - 94,5%. Най-голям брой жалби са получени от Испания, Германия, Франция и Полша. Но като съотношение брой жалби/население, най-много са се оплаквали гражданите на Малта, Кипър и Люксембург.

Омбудсманът има правомощия да разследва и да се намесва само в случаи, които се отнасят до работата на европейските институции. „Много хора не знаят това. Три-четвърти от получените през 2005 г. жалби са извън правомощията ми“,

казва омбудсманът. Въпреки това, той е успял да помогне в повече от 75% от разгледаните случаи чрез провеждане на разследване, чрез препращане към друг институция или чрез съвет към жалбоподателя към кого да се обърнат.

Ето и някои от случаите:

Отказ на Европейския съвет да заседава публично. След като Съветът не успява да представи основателни причини за отказа да провежда срещите си публично всеки път, когато действа като законодателен орган, омбудсманът изпраща специален доклад до Европейския парламент. Действията на омбудсмана са инициирани от жалбата на германския евродепутат Елмар Брок, който обоснавал жалбата си с това, че процедурните правила на Съвета не са в съответствие с Договора за Европейския съюз, според който както Съвета, така и другите европейски институции трябва да взимат решенията си в открити заседания.

Проблеми с достъпа до документи

В друг случай, омбудсманът е изпратил критика към Съвета, за това, че не е отговорил на заявление за достъп до документи достатъчно коректно. Критиката следва от резултатите на проведено от омбудсмана разследване по подадена жалба. Въпреки че Съветът първоначално е отговорил на запитване за броя на определен вид документи, в последствие се оказва, че съществуващите документи са много повече. В резултат на разследването на омбудсмана, жалбоподателят е получил достъп до останалите документи.

Пълният текст на доклада на английски език, както и неговото резюме и статистиката за 2005 г., са публикувани на адрес: <http://www.ombudsman.europa.eu/report/en/default.htm>. До 20 юли докладът ще бъде преведен на 20-те официални езика в ЕС.

продължава от стр. 9

Архив Отворено общество (Унгария)
Фондация Отворено Общество - Македония
Отворено Общество - Сърбия
Отворено Общество - Чехия
Правна Инициатива Отворено Общество
ПроМедиа - Македония
Румънски Хелзински Комитет
Statewatch (Великобритания)
Sustentia (Испания)

Transparency International (Германия)
Transparency International - Босна и Херцеговина
Асоциация на младите адвокати (Грузия)
YUCOM (Сърбия)

В качеството си на частни лица:

Бенджамин Фернандез, Парагвай
Дейвид Голдбърг, Шотландия

Личният живот на публичните личности подлежи на по-широка критика от този на обикновените граждани

Фани Давидова, ПДИ

На 20 април 2006 г. Европейският съд по правата на човека в Страсбург постанови решение по делото Райчинов с/у България. Съдът единодушно реши, че по това дело има нарушение на чл. 10 (свобода на изразяването) на Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ). Съдът

присъди на жалбоподателя 23 евро за имуществени вреди, 2000 евро за неимуществени и 1500 евро за съдебна разноска.

Факти по делото

Ищецът Христо Райчинов бил началник на служба в Министерството на правосъдието. Той е оглавявал сектора, отговарящ за финансовата и логистична подкрепа на съдебната система на България.

На 15 декември 1993 г. Райчинов присъства на заседание на Висшия съдебен съвет - както правел обичайно, когато в дневния ред били планирани за обсъждане бюджетни въпроси. Заместник-главният прокурор М. С. също присъствал на това заседание. По време на заседанието, дискутирайки едно от новоназначенията, Райчинов заявил: „Решили сте да поверите финансовите въпроси на М. С., който според мен не е честен човек.“ И добавил: „Мога да го докажа.“

Главният прокурор, който също бил в залата, незабавно призовал да се започне разследване. Странното е, че разпореденото разследване не било с цел установяване на евентуални случаи на злоупотреби от страна на М.С. Проверката била назначена, за да се установи дали има основания срещу Райчинов да бъде заведено дело.

В резултат на следствените действия районната прокуратура на София обвинила Райчинов в публична обига на длъжностно лице.

Софийският районен съд постановил Райчинов за виновен в отпращане на публична обига. Съдът определил обществено прорицание и глоба от 3 000 стари лева. По-висшите съдебни инстанции потвърдили присъдата. Заместник-главният прокурор М. С. не отправил иск за нанесени щети.

Жалба пред съда в Страсбург

След като бил осъден от всички инстанции в България, Райчинов подава жалба до Европейския съд по правата на човека. Жалбоподателят претендира нарушаване на правото му на свободно изразяване, регламентирано в чл. 10 от ЕКПЧ.

Решението на съда

Съдът отбелязва, че жертвата на обигата е високоставен държавен служител, и че, макар и не неограничени, границите на допустимата критика спрямо него са по-широки, отколкото тези спрямо частно лице. Съдът отбелязва, че забележката на жалбоподателя е била направена пред ограничена публика, на среща при закрити врати, и не е представлявала никаква заплаха за г-н М.С. при изпълнението на неговите служебни задължения. Негативното въздействие от думите на жалбоподателя, ако е имало такова, върху репутацията на г-н М.С. е било следователно много ограничено.

Съдът също така отбелязва, че мнението на жалбоподателя за г-н М.С. е било изразено по време на среща и като такова може да бъде счтено като част от дебат по значим въпрос, което налага по-силна закрила по чл. 10. Освен това забележката е била направена, както се е твърдяло, въз основа на материал, който жалбоподателят е предложил да предостави.

Съдът отбелязва, че реакцията на главния прокурор и последващата присъда са били непропорционални на деянието. Съдът отново заяви, че поради доминантната позиция, която лицата, упражняващи власт имат, последните трябва да ограничават използването на наказателно преследване.

Съдът заключи, че ограничението на правото на изразяване на жалбоподателя не произхожда от някаква належаща обществена необходимост и не може да бъде счтено за необходимо в демократично общество.

И това ако не е корупция?

На 8 май 2006 г. гържавна администрация и бизнес застанаха рамо до рамо срещу неправителствената организация „Зелени Балкани“ в зала на Върховния административен съд. Министърът на земеделието и горите и Националното управление по горите, заедно с няколко фирми, се защитаваха срещу искането на екологичната организация за повече прозрачност в сделките за замени на гори по Черноморието. Искането за информация бе провокирано от сигнали, че частни фирми и лица получават на безценица изключително скъпи терени край морето. Според „Зелени Балкани“, подкрепени от юристите на Програма Достъп до Информация, съмненията за облагодетелстване на частни лица за сметка на общото благо изискват пълна прозрачност на извършените сделки.

Съдът отмени отказ на МРРБ

С решението от 22 май тричленен състав на Върховния административен съд отмени отказа на Министъра на регионалното развитие и благоустройство да предостави достъп на журналистката Силвия Йотова до анализите и оценките в договора за концесия на автомагистрала „Тракия“. В мотивите си съдът посочва, че основанията за отказ са твърде общи и че министърът не се е позовал на закон, който определя поисканата информация като службена

тайна. Съдът отбелязва, че в поискания договор се съдържа информация за условията, при които гържавата дава правото на ползване на гържавна собственост, а тази информация е публична и върна преписката на министъра за преразглеждане. Решението може да се обжалва в 14-дневен срок пред петчленен състав на Върховния административен съд.

Сагата Crown Agents продължава

В понеделник, 29 май, Върховният административен съд отказа да допълни решението си по известното дело за достъп до договора на Министерство на финансите с Crown Agents. Жалбоподателят Кирил Терзийски от Програма Достъп до Информация беше поискал решението да се допълни и съдът да обяви за незаконосъобразно класифицирането на договора като гържавна тайна. Според съдебния състав, в мотивите към решението съдът е изразил ясно становище по въпроса. В своето решение от месец февруари Върховният административен съд заяви, че договорът с британската фирма за реформа в митниците в своята съвкупност не представлява класифицирана информация.

Длъжна ли е НРС да дава информация?

Софийският градски съд трябва да разгледа жалбата на журналиста Богдана Лазарова срещу отказа на Националната разузнавателна служба да даде достъп до архивни документи. Това реши тричленен състав на Върховния административен съд след опита на градските магистрати да прекратят делото. Журналистката е поискала достъп до документи, свързани с атенцията срещу папа Йоан Павел II, за който още остава съмнението за така наречената „българска следа“. Според спец-службата достъп до информация не може да бъде даден, заради свръх секретен документ от 1986 г.

Пак през май директорът на Националната разузнавателна служба, ген. Курчо Киров, обжалва решението на Софийския градски съд, с което бе задължен да предостави информация. Съдът даде достъп на журналиста от в-к „Дневник“ Христо Христов до архива на Първо главно управление на бившата Държавна сигурност, във връзка със случая „Георги Марков“. Основният мотив на ген. Киров е, че службата изобщо не е длъжна да предоставя информация по реда на Закона за достъп до обществена информация. Делото на журналиста Христов, който публикува изследването си миналата година, се води с правната помощ на Програма Достъп до Информация.

ПДИ представи годишния си доклад „Състоянието на достъпа до информация 2005“

Това стана на 12 май в конференционната зала на „София Прес“. Докладът представлява детайлен анализ на законодателството и практиките в областта на достъпа до информация в България през изминалата година. Той съдържа становища и препоръки, както и описание на случаи на ограничаване правото на информация и случаи на откази, по които са заведени съдебни дела. На представянето присъстваха журналисти, граждани и представители на неправителствени организации, клиенти и партньори на

продължава на стр. 13

Програма Достъп до Информация. Текста на доклада може да намерите на адрес: http://www.aip-bg.org/report_2005.pdf.

Европейската комисия разкритикува непрозрачността на декларациите и доходите на българските управляващи и на гаренията за политическите партии в мониторинговия си доклад от 16 май 2006 г. На 5 май 2006 г. Програма Достъп до Информация внесе в президентството искане за вето върху новоприетите изменения в Закона за публичност на имуществото на висшите държавни служители. Неправителствената организация поиска от президента Първанов да върне за преразглеждане на Народното събрание текста, според който не могат да се огласяват данни за доходите и имуществата от публичния регистър, без съгласие на съответните лица. Държавният глава обаче побърза да обнародва текста, според който медиите нямат право да огласяват имотните декларации на чиновниците до 2005 г. без тяхно съгласие. Според експертите от неправителствената организация, поправката противоречи на Конституцията и Европейската конвенция за правата на човека.

Правителството отново отказва да даде достъп до договора с „Майкрософт“

Този път то се позова на търговска тайна. Отказът е втори поред, след този на министър Калчев през 2003 г. От него става ясно, че към сключения през 2002 г. договор за софтуер на стойност общо 13 и половина милиона долара са прибавени досега три анекса. За сравнение, договорите на отделни американски щати с мултинационалната компания са общодостъпни в Интернет, коментираха от Програма Достъп до Информация.

ПДИ поиска да узнае за кои държави е гласувал българският представител в Общото събрание на ООН на изборите за членове на Съвета по човешки права, състояли се на 9 май 2006 г. Със заявление за достъп до информация, подадено на 17 май т.г., организацията поиска от Министерството на външните работи и критериите, и предварителните доклади, въз основа на които той е гласувал. Искането бе отправено, след като правозащитни организации в много държави се усъмниха в стандартите за членство и качествата на избраните членове на Съвета, сред които са Русия, Китай, Куба, Саудитска Арабия и други, прославили се с нарушаване на човешките права страни.

Излезе годишният доклад по изпълнението на Закона за свобода на информацията във Великобритания през 2005 г.

През първата година от действието на закона в страната, на ниво централни институции, са подадени 38 108 нерутинни заявления за достъп до информация. 9 000 случая са квалифицирани като неразрешими, поради това, че таксата за достъп не е била платена или информацията не е съществувала. В две трети от останалите 29 000 случая е предоставен пълен достъп. Най-честите откази са на основание лични данни, подготовка на правителствена политика и търговски интереси.

Комисарят по информацията на Великобритания връчи задължително предписание за предоставяне на информация

Комисарят задължи министъра на правосъдието да предостави част от информацията, свързана с оценката му по повод започването на войната в Ирак през 2003 г. По силата на Закона за свобода на информацията, в-к „Independent“ е поискал протоколите и имейлите във връзка с оценката на министъра. Въпреки обществената значимост на информацията, комисарят счете че тя попада в полето на ограниченията. В-к „Independent“ ще обжалва предписанието пред съда, гледащ дела за достъп до информация и защита на лични данни.

Не само в България непрозрачността на публично-частното партньорство е проблем

Правителството на канадската провинция Британска Колумбия предложи законодателни промени, които водят до засекретяване на информация, свързана с публично-частното партньорство и разследванията на комисиите по административни нарушения. На поправките се противопоставиха представителите на либералната партия в страната. Те загубиха последните избори именно заради непрозрачност в сделките на правителството им с частни компании. Явно канадските либерали са си взели поука от случая.

Европейската банка за възстановяване и развитие прие нова информационна политика

Тя трябваше да покаже обвързването на банката с правила, гарантиращи повече прозрачност в работата на институцията. Подготовката на новата политика включи вътрешни и външни консултации както с други международни

финансови институции, така и срещи с представители на неправителствени организации. „Глобалната инициатива за прозрачност“, част от която е и Програма Достъп до Информация, участва активно в дискусиата по подготовката на информационната политика. От банката не взеха под внимание повечето от препоръките на Инициативата, като например: за тясно формулиране на изключенията и въвеждане на кратки срокове за отговаряне по заявления за достъп до информация.

За трета поредна година администрацията на вицепрезидента Дик Чейни отказва да предостави информация за броя на засекретените и разсекретени документи

Това не повлия на Комисията по контрол на сигурността на информацията в САЩ да отчете в годишния си доклад девет процентов спад в общия брой на класифицираните през 2005 г. документи. След като класификацията в американската администрация достигна рекордни цифри през 2004 г., нивото на засекретяване за последната година спадна до това от 2003 г. Въпреки че докладът дава важна информация за тенденциите в класификацията и декласификацията на информация, Комисията използва стара методология, която не позволява оценката на броя документи, които са били неправомерно засекретени, коментираха от Федерацията на американските изследователи.

На 30 май 2006 г. Европейският съд в Люксембург анулира споразумението между Брюксел и Вашингтон за обмяна на лични данни

Споразумението бе подписано през май 2004 г. и включва задължение от страна на ЕС да предоставя достъп на американските служби за сигурност до пътническите бази данни за пътуващите от Европа за Америка. Съдът се произнесе след като Европарламентът отказа да ратифицира договора, преди да е направена оценка на правните му основания. Според евромагистратите американските служби не са предоставили достатъчни гаранции за защита на данните, а Брюксел е надвишил правомощията си. Предоставянето на лични данни на САЩ не е с цел предоставяне на услуги и поради това излиза от компетенциите на Европейския съюз. До 30 септември Брюксел трябва да престане да прилага споразумението.

Без ясна морална оценка на миналото, не можем да имаме ясна морална оценка на настоящето, заяви прег International Herald Tribune изпълнителният директор на ПДИ, Гергана Жулева. В статията на Матю Брунвасер от 2 юни, 2006 г. са цитирани и мненията по въпроса за отварянето на досиетата на Методи Андреев, журналиста от в. „Дневник“ Христо Христов и бившия шеф на Шести отдел на Шесто управление на ДС Димитър Иванов. Пълен текст на статията можете да откриете тук: <http://www.ihf.com/articles/2006/06/01/news/bulgaria.php>

Програма Достъп до Информация

София 1000,
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3
тел/факс (02) 988 5062, 986 7709, 981 9791
E-mail: office@aip-bg.org
www.aip-bg.org

Редакционен екип:

Александър Кашъмов, Гергана Жулева,
Дарина Палова, Диана Банчева, Катерина
Коцева, Кирил Терзийски, Николай Мареков,
Фани Давидова

Оформление: Николай Мареков

Този бюлетин се издава в рамките на проект „Прилагане на Закона за свобода на информацията“ с финансовата подкрепа на Програмата за социална трансформация в Централна и Източна Европа (МАТРА) на Министерството на външните работи на Холандия.

©Програма Достъп до Информация

Материалите в това издание са обект на авторско право.

При цитиране позоваването на източника е задължително.

Изразените в бюлетина мнения и възгледи не ангажират и не отразяват тези на Министерството на външните работи на Кралство Холандия